

Viite:

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 26.6.2026, VN/20041/2026

Asia:

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 ja 8 §:n muuttamisesta

Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 3 ja 8 §:iä ehdotetaan muutettaviksi siten, että karhun rauhoituksesta poikkeaminen alueellisilla kiintiöillä mahdollistettaisiin koko Suomessa.

Totean, että asetusehdotus liittyy eduskunnan hyväksymään metsästyslain muutokseen ([EV 176/2025 vp – HE 173/2025 vp](#)), jolla mahdollistettiin alueellisiin kiintiöihin perustuva rauhoituksesta poikkeaminen myös karhun ja ilveksen osalta. Maa- ja metsätalousvaliokunta piti mietinnössään tärkeänä, että maa- ja metsätalousministeriö valmistelee viipymättä asetukset, joita tarvitaan karhun ja ilveksen rauhoituksesta poikkeamiseen alueelliseen kiintiöön perustuvalla metsästyksellä.

Asetuksen valmistelussa pyritään toteuttamaan eduskunnan hyväksymän sääntelyn tavoitteita sekä vastaamaan suurpetokantojen hoitoon liittyviin käytännön tarpeisiin. Sääntely liittyy kuitenkin kiinteästi Euroopan unionin luontodirektiivin soveltamiseen sekä ympäristöasioita koskeviin osallistumis- ja oikeussuojakysymyksiin. Tämän vuoksi pidän perusteltuna, että

asetuksen oikeudellisia lähtökohtia ja vaikutuksia arvioidaan jatkovalmistelussa vielä eräiltä osin nykyistä perusteellisemmin.

Luontodirektiivin 16 artiklan edellytysten arviointi

Perustelumuistiossa tarkastellaan laajasti luontodirektiivin 16 artiklan sisältöä sekä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä. Muistiossa myös todetaan, että alueellisiin kiintiöihin perustuvaan järjestelmään liittyy oikeudellista tulkintaepävarmuutta. Samalla muistiossa korostetaan, että poikkeamisen tulee perustua hyväksyttävään päämäärään, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole käytettävissä ja ettei poikkeaminen vaaranna lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä.

Totean, että muistiossakin esitetyn perusteella ehdotettuun sääntelymalliin liittyy edelleen eräitä EU-oikeudellisia tulkintakysymyksiä. Vaikka metsästyslain muutoksella on luotu kansalliset oikeudelliset puitteet alueellisiin kiintiöihin perustuvalla järjestelmällä, perustelumuistiossa myös tunnistetaan, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä luontodirektiivin mukaisia poikkeuksia on tulkittu johdonmukaisesti suppeasti. Näkemykseni mukaan jatkovalmistelussa olisi perusteltua täsmentää sitä, miten nämä luontodirektiivin 16 artiklasta seuraavat edellytykset käytännössä toteutuvat tilanteessa, jossa rauhoituksesta poikkeaminen tapahtuu vuosittaisella ministeriön asetuksella yksittäisten poikkeuslupapäätösten sijasta. Erityisesti olisi tarpeen kuvata nykyistä selvemmin, millä tavoin hyväksyttävä päämäärä, muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen sekä suotuisan suojelutason säilyminen arvioidaan ja osoitetaan kunkin vuosittaisen kiintiöpäätöksen yhteydessä. Nämä seikat liittyvät sääntelyn EU-oikeuden mukaisuuden varmistamiseen. EU-oikeuden mukaisuuden varmistamiseksi on selkeästi tarkasteltava kiintiömetsästyksen päämäärää, suhdetta muihin ratkaisumalleihin sekä vaikutusta suojelutasoon.

Katson lisäksi, että perustelumuistiota olisi syytä täydentää siltä osin, miten asetustasolla tapahtuva alueellinen kiintiösääntely suhteutuu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä korostettuun tapauskohtaisen arvioinnin vaatimukseen. Oikeuskäytännöstä nousee tapauskohtaisuutta koskeva vaatimus, johon kiintiömetsästys on hankala sovittaa. Sama koskee vaatimusta tarkoin valvotuista oloista. Periaatteessa asetuksella tulisi kyetä perustelemaan metsästystä samaan tapaan kuin poikkeuslupapäätöksissä. Vaikka muistiossa käsitellään tätä kysymystä laajasti, oikeudellisen arvioitavuuden kannalta on hyödyllistä ja tarpeellista kuvata vielä täsmällisemmin, miksi ehdotetun sääntelymallin katsotaan täyttävän luontodirektiivin 16 artiklan edellytykset myös tältä osin.

Vaikutusarvioinnit ja valmistelun tietoperusta

Perustelumuistio sisältää huomattavan määrän karhukannan kehitystä, viranomaistoimintaa, turvallisuutta, vahinkoja sekä karhujen käyttäytymistä koskevaa aineistoa. Pidän tärkeänä, että näin laajaan tietoaaineistoon perustuvan sääntelyn valmistelussa arvioinnin lähtökohdat ja johtopäätökset ovat mahdollisimman selkeästi hahmotettavissa.

Jatkovalmistelussa olisi mielestäni perusteltua erottaa nykyistä selvemmin toisistaan tutkimustietoon perustuvat havainnot, viranomaisten käytännön kokemukset sekä tulevaa kehitystä koskevat ennusteet ja arviot. Tämä koskee erityisesti karhukannan kehitystä, ihmisten turvallisuuteen kohdistuvia vaikutuksia, viranomaisille aiheutuvaa työmäärää sekä karhujen käyttäytymistä koskevia arvioita.

Samalla olisi hyödyllistä täsmentää, miltä osin esitetyt tiedot muodostavat varsinaisen oikeudellisen perustan luontodirektiivin 16 artiklan mukaisten poikkeamisedellytysten arvioinnille. Selkeämpi jäsentely tukisi sekä säädösvalmistelun läpinäkyvyyttä että asetuksen oikeudellisten perustelujen arvioitavuutta.

Århusin yleissopimus sekä osallistumis- ja oikeussuojakysymykset

Pidän myönteisenä, että perustelumuistiossa tarkastellaan erikseen Århusin yleissopimuksen merkitystä ehdotetun sääntelyratkaisun kannalta. Muistiossa käsitellään tiedonsaantia, osallistumisoikeuksia sekä oikeussuojakeinoja ja pyritään arvioimaan niiden toteutumista ehdotetussa järjestelmässä.

Perustelumuistion mukaan rauhoituksesta poikkeaminen toteutettaisiin ministeriön asetuksella eikä järjestelmässä muodostuisi yksittäisiä valituskelpoisia poikkeuslupapäätöksiä. Tämä merkitsee, että osallistumismahdollisuuksien, valmistelun avoimuuden sekä käytettävissä olevien oikeussuojakeinojen merkitys korostuu.

Näkemykseni mukaan jatkovalmistelussa olisi aiheellista arvioida vielä tarkemmin ehdotetun sääntelymallin vaikutuksia osallistumis- ja oikeussuojakeinojen kokonaisuuteen tilanteessa, jossa rauhoituksesta poikkeamisen edellytyksiä arvioidaan asetustasolla eikä yksittäisen hallintopäätöksen yhteydessä. Tässä yhteydessä on perusteltua tarkastella nykyistä täsmällisemmin myös sitä, millä tavoin yleisön osallistumismahdollisuudet, käytettävissä oleva tietoperusta sekä sääntelyn jälkikäteinen valvottavuus yhdessä turvaavat Århusin yleissopimuksen tavoitteiden toteutumisen. Kysymys on paitsi osallistumisoikeuksista ja oikeusturvavaatimuksesta myös ympäristöperusoikeudesta. Lisäksi kun unionioikeus edellyttää

tässä asiassa tapauskohtaisuutta, asetelmaa on arvioitava myös siihen nähden, että asetus todella säilyttää asetuksenluonteisuutensa ja säädöksenantoon liittyvän valituskelvottomuuden.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Janne Salminen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama